

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Reportage

Adrián Villar Rojas pleit voor geluid als cultureel erfgoed

Adrián Villar Rojas De Argentijnse kunstenaar Adrián Villar Rojas maakte voor de Oude Kerk een installatie waar hij cultureel erfgoed wil bevragen. Waarom zijn we alleen op de materiële kant van erfgoed gericht?

 Toef Jaeger 21 november 2019 Leestijd 2 minuten

De installatie Poems For Earthlings van Adrián Villar Rojas in de Oude Kerk in Amsterdam

Foto Jörg Baumann

Hoe zit het met de geschiedenis van geluiden? Die vraag stelde de Argentijnse kunstenaar Adrián Villar Rojas (Rosario, 1980) zich om daarna met een eerste aanzet tot antwoord te komen in zijn installatie *Poems for Earthlings*. Deze is vanaf donderdag te zien en te horen in de [Oude Kerk](#) in Amsterdam. De installatie is op te vatten als een „grote ‘grot’ waar geluid samenkomt zonder chronologie, zonder encyclopedische ordening, maar met plezier en humor”, legt Villar Rojas per mail uit. De bezoeker hoort babygeluiden, vogels, Martin Luther King, regen, etc.

Het geluid is te horen tussen de kerkpilaren die omhuld zijn door zandzakken, matrassen en hout. Samen geven ze ‘bescherming’ van cultureel erfgoed. Het is hoe kerken tijdens de Wereldoorlogen werden beschermd, een beeld dat Villar Rojas trof. Waarom hebben mensen de behoefte cultureel erfgoed te beschermen, en waarom is die vaak op de materiële kant? Hoe kan je de geschiedenis van de aarde omvatten in geluid?

Lees ook:

Sculptuur en natuur in Drenthe verstrengeld

Een trigger voor Villar Rojas was Carl Sagan die in 1977 [met de Voyager-sondes een gouden plaat meestuurde](#). Hierop stonden *The Sounds of the Earth*, waaronder begroetingen in meer dan vijftig talen. Een tamelijk eenzijdig beeld vindt Villar Rojas: „Je zou kunnen zeggen dat na alle bloed en tranen die zijn gevallen, na alle materie die verzameld of weggegooid is, dat een buitenaardse intelligentie niet meer of niet minder kan bevatten over 40.000 jaar dan wat enkele vriendelijke geluiden te bieden hebben.”

Naast het erfgoed van geluid, is er dus de materiële kant van het erfgoed. Die bevroeg hij al eerder in de Parijse Jardin des Tuileries (2011), De tuinen van Babur (2012) in Kabul en Nationaal Observatorium van Athene (2017). Dinsdag werd bekend dat hij op de shortlist staat van de Hugo Boss-prijs, een prijs die vanuit de Guggenheim Foundation elke twee jaar wordt uitgereikt.

„Los van het gegeven dat erfgoed voor toerisme aantrekkelijk is, wordt er vaak gezegd dat globalisering een proces van hernieuwd nationalisme en zelfs regionale zelfbevestiging in gang zette. Globalisering werd zo *glokalisatie*.” Dat idee lijkt volgens hem logisch, maar ook bedrieglijk onschuldig. „Tegenwoordig kan toegenomen aandacht voor erfgoed ook wijzen op een defensieve reactie van - vooral Europese -

maatschappijen op wat gezien wordt als het vergaan van de eigen wortels. Los van het feit dat deze zogenaamd bedreigde maatschappijen de voormalige thuishavens zijn van oud-koloniën is het gebruik van erfgoed voor politieke doelen ook goed mogelijk in de verrechtsing die we op het ogenblik zien.”

Met zijn tijdelijk installaties plaatst Rojas Villar zijn aarzelingen bij „het uiterst westerse, koloniale project van ‘musea’. Het idee dat musea bewaren en presenteren en dat die voor iedereen altijd werkt, is volgens hem onhoudbaar. „Ik richt me op maatschappelijke, politieke en geografische systemen, in de hoop dat wat ik maak niet om economische waarde draait maar om een onherhaalbare ervaring.”

Adrián Villar Rojas: Poems for Earthlings. Tot 26/4 in de Oude Kerk A'dam

Een versie van dit artikel verscheen ook in [nrc.next van 3 december 2019](https://www.nrc.nl/nieuws/2019/11/21/adrian-villar-rojas-pleit-voor-geluid-als-cultureel-erfgoed-a3981150)